

Głośna sława „Cichej nocy”

Fot. Foto-Rabe z Pixabay

Jolanta Łada - Zielke (*Hamburg*)

„Cicha noc, święta noc, pokój niesie ludziom wszem...” – któż nie zna tej pieśni? Znajduje się w programie prawie każdego koncertu kolęd, a jej tekst przetłumaczono na ponad 300 języków i dialektów. Autorem jednej z polskich wersji tekstu jest Piotr Maszyński (1930). „Cichą noc” zawdzięczamy skromnemu organiście, który przyszedł na świat w miejscowości Hochburg w Austrii. Jej mieszkańcy postanowili przybliżyć wszystkim mniej wtajemniczonym jego sylwetkę poprzez przedstawienie teatralne zatytułowane *W poszukiwaniu „Cichej nocy”*.

Po raz pierwszy kolęda została wykonana publicznie 24 grudnia 1818 podczas pasterki w kościele w Oberndorf. Niedługo potem rozeszła się na cały świat, ale nazwisko kompozytora odeszło na jakiś czas w zapomnienie. Kiedy pieśń stała się popularna, zaczęto przypisywać jej autorstwo Józefowi Haydnowi, albo Wolfgangowi Amadé Mozartowi. Jednak prosty, liryczny utwór, ze spokojną, łatwo wpadającą w ucho melodią, nie pasował do stylu żadnego z klasyków wiedeńskich.

Pewnego dnia kapelmistrz nadworny Fundacji Świętego Piotra z Salzburga polecił swojemu sekretarzowi dowiedzieć się, kto tak naprawdę skomponował kolędę *Cicha noc*. Poszukiwania podjęte przez sekretarza stanowią treść przedstawienia, którego scenariusz napisał Martin Winklbauer z Halsbach w Bawarii. Spektakl wystawiany jest co roku w scenerii kościoła parafialnego w Hochburg. Poszczególne etapy wędrówki sekretarza przeplatają się w nim ze scenami z życia twórcy pieśni, Franza Xavera Grubera. Obsada złożona z okolicznych mieszkańców liczy ponad pięćdziesiąt osób, występuje w nim również chór dziecięcy noszący imię kompozytora.

Franz Xaver Gruber (1787-1863) był jednym z sześciorga dzieci Józefa i Anny Gruber. Jego ojciec miał warsztat tkacki, który zamierzał przekazać synowi. Dlatego do osiemnastego roku życia Franz zajmował się głównie pracą przy krosnach. Andreas Peterlechner, nauczyciel w miejscowej szkole, zauważył talent muzyczny chłopca i zaczął udzielać mu lekcji gry na skrzypcach i organach. Po osiągnięciu pełnoletności, Gruber rozpoczął intensywne kształcenie muzyczne u organisty Georga Hartdoblera w Burghausen. W 1816 roku objął posadę organisty w kościele świętego Mikołaja w Oberndorf. Tam właśnie skomponował kolędę *Cicha noc* do słów Josefa Mohra.

Twórcy przedstawienia pokazują, jak trudne dzieciństwo miał Franz, który musiał po kryjomu uczyć się gry na organach. Przyłapany, dostawał lanie od ojca uważającego zajmowanie się muzyką za stratę czasu. Także rówieśnicy chłopca śmiali się z jego nietypowych zainteresowań. Rodzice przekonali się do talentu syna i do jego życiowego wyboru dopiero wtedy, kiedy musiał zastąpić chorego organistę podczas niedzielnego nabożeństwa i poradził sobie z tym znakomicie. Martin Winklbauer przedstawił swojego bohatera jako chłopca nieśmiałego, żyjącego w świecie muzyki, który potrafi przeciwstawić się złu, kiedy zachodzi potrzeba. W jednej ze scen Franz, już jako młodzieniec, ratuje z opresji pokojówkę napastowaną przez żołnierzy napoleońskich, którzy pustoszyli Górną Austrię w 1806 roku.

Po zakończeniu spektaklu na scenie pojawiają się przedstawiciele różnych narodowości, którzy wykonują - solo lub w duecie - po jednej zwrotce kolędy *Cicha noc* w swoich ojczystych językach, nie tylko europejskich. W 2009 roku można było usłyszeć, jak brzmi ta pieśń w języku swahili, a rok później jedna z wykonawczyń zaśpiewała ją po tajlandzku. Miałam wtedy zaszczyt i przyjemność reprezentować nasz kraj i zaprezentować *Cichą noc* po polsku przy

akompaniamencie gitarowym. Do udziału w tej imprezie zaprosiła mnie ówczesna Konsul Generalna Rzeczypospolitej Polskiej w Monachium Elżbieta Sobótka, która towarzyszyła mi na scenie, ubrana w łożwicki strój ludowy.

Wszystkich, którzy w okresie adwentu zawitają do Austrii, gorąco zachęcam, aby udali się do Hochburga i poznali historię Franza Xavera Grubera, twórcy kolędy, która zyskała międzynarodową sławę. O tym, w jaki sposób społeczność Hochburga pielęgnuje pamięć o nim, można dowiedzieć się ze strony www.fxgruber.at

Kolęda *Cicha noc* w wykonaniu zespołu Mazowsze: